

Adviesraad Sociaal Domein
Postbus 17
7240 AA LOCHEM

Per mail; info@adviesraadlochem.nl

Lochem : 5 sept 2023
Kenmerk : 2023005
Betreft : **Advies over de regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang**

Geacht College,

Wij hebben van u per e-mail op 4 juli 2023 een uitnodiging ontvangen om een advies uit te brengen. We hebben deze in behandeling genomen en zijn tot het volgende gekomen.

Algemeen:

- In grote lijnen heeft de ASDL, de Adviesraad Sociaal Domein Lochem waardering voor deze grondig uitgewerkte visie met goede verwijzingen naar relevante documentatie.
- Het Actieplan 2017-2022, de uitwerking van de vorige regiovisie bestrijkt een breder terrein. Zo zijn daar onder meer de verslavingszorg en de OGGZ meegenomen. Er wordt niet aangegeven waarom deze regiovisie niet of slechts zijdelings op deze terreinen ingaat. Wij nemen aan dat deze versmalling te maken heeft met de plannen voor verdere doordecentralisatie van maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Toch zou, gezien de verknoping en overlap binnen de hele ggz, een bredere visie voordelen hebben.
- De regiovisie heeft nu een looptijd van 3 in plaats van 6 jaar. Ook als er sprake is van decentralisatie naar de gemeenten, zou het goed zijn dat de visie toch voor 6 jaar zou gelden, waarbij halverwege een evaluatie plaatsvindt om desgewenst de visie en acties bij te sturen. Immers, alle gemeenten zijn heel intensief bij het tot stand komen betrokken en spreken de wens uit de intensieve samenwerking voort te zetten, zonder in de visie over een tijdsbeperking te spreken. Bovendien wordt er uitgegaan van aanvullende lokale actieplannen, waardoor lokale accenten gelegd kunnen worden.
- Het is vrij gebruikelijk dat bij een nieuwe visie met nieuwe actiepunten teruggekeken wordt naar de resultaten van de vorige periode. Dit gebeurt echter heel beperkt en vergelijkende cijfers ontbreken vrijwel geheel. Zo was het bijvoorbeeld de bedoeling dat meer mensen zelfstandig gingen wonen. Niet duidelijk is of dit gelukt is en welke mate van zelfstandigheid bereikt is.

Wij hebben wel de indruk dat veel dingen goed gaan, maar wij zagen die goede punten en de aandachtspunten voor de komende periode graag bevestigd door een beknopte evaluatie van de vorige periode. Daarmee ontstaat dan meteen een, deels cijfermatig onderbouwd, startpunt voor de komende periode.

De 3 bewegingen en de daaruit voortvloeiende doelen

De ASDL onderschrijft de genoemde 3 bewegingen.

Wel wil de Lochemse adviesraad wijzen op het risico dat de financiën en personele krapte een meer bepalende rol gaan spelen dan de wensen en belangen van de cliënt. Zo staat op pagina 4:

“Resultaat daarvan zou moeten zijn dat we de komende periode meer inwoners met een psychische kwetsbaarheid in staat stellen om zelfstandig te wonen, al dan niet met intensieve begeleiding. Wij verwachten dat hierdoor minder inwoners gebruik hoeven te maken van beschermd wonen of maatschappelijke opvang”.

De opstellers twijfelen overigens aan dit resultaat. Enerzijds wordt als prestatie-indicator opgenomen:

“Minder inwoners vanuit onze regio zijn op 1-1-2027 genoodzaakt gebruik te maken van beschermd wonen dan op 1-1-2024. Wij streven naar 20% minder cliënten beschermd wonen op 1-1-2027 ten opzichte van het aantal in 1-1-2024”.

Eenzelfde prestatie-indicator wordt opgenomen voor de maatschappelijke opvang.

Anderzijds volgt dan onmiddellijk de volgende tekst die hiermee in tegenspraak lijkt: *“Bewust kiezen we niet voor een afbouwdoelstelling als het gaat om plaatsen maatschappelijke opvang en/of beschermd wonen. Wij achten dit gezien de planperiode (2024 t/m 2026) en de huidige maatschappelijke realiteit niet realistisch”.*

Van denken naar doen: onze vijf actielijnen

- Op pagina 11 staat: *“Elk van de gemeenten in de regio neemt de urgente groepen inwoners (waaronder inwoners die uitstromen uit de maatschappelijke opvang en het beschermd wonen) op in de urgentiewoonverordeningen, mochten die wettelijk verplicht worden”.* Wij pleiten ervoor dat de gemeenten deze urgentiebepaling ook opnemen, als deze wettelijke verplichting er niet komt. Overigens zal een urgentiebepaling weinig helpen als er veel te weinig huurwoningen zijn. In ieder geval in de gemeente Lochem lukt het helaas al jaren niet om op het nagestreefde percentage huurwoningen te komen. De Lochemse adviesraad pleit, in aansluiting op eerdere adviezen over wonen en wonen voor ouderen, voor een hogere prioriteit van de bouw van sociale huurwoningen.
- Goed dat er extra aandacht is voor jongvolwassenen en de overgang van jeugdzorg naar Wmo. Zo wordt op pagina 17 (eerste alinea) gesproken over de overgang van de jeugdzorg naar de Wmo. Het voorgestelde beleid is lovenswaardig.
- Bieden van begeleiding voor, bij en na uitstroom van beschermd wonen, ter ondersteuning van de verzelfstandiging, is niet alleen een steun voor de cliënt, maar kan uiteindelijk wel eens tijds- en kostenbesparend blijken te zijn. Hierbij, maar in principe bij het hele beleidsproces voortkomend uit deze visie, is de inzet van cliënten en andere ervaringsdeskundigen belangrijk. Niet beschreven wordt hoe, en hoe systematisch, de inbreng van cliënten en ervaringsdeskundigen een plaats krijgt.
- Bij het realiseren en faciliteren van de woonvormen voor inwoners die beschermd of beschermd gaan wonen en de realisatie van de verschillende vormen van zelfstandig wonen is het van belang dat er een goede verhouding om de buurt is. Het is voor het welslagen van belang dat tevoren goed en tijdig overlegd wordt met de buurt. Is integratie in een buurt niet haalbaar, dan kan gedacht worden aan de zogenoemde skaeve husen.
- Op pagina 19 wordt gesproken over het voorkomen van dakloosheid. Daar waar deze ontstaat bij de overgang van de ene voorziening naar een andere acht de Lochemse adviesraad dit niet aanvaardbaar. Er is immers een recht op zorg in de wetgeving vastgelegd.
- Voor een andere vorm van dakloosheid vragen wij ook de aandacht. De steeds vaker voorkomende dakloosheid van inwoners zonder ggz-problematiek (tenzij zij deze krijgen door het voortduren van hun situatie). Deze economisch dak- en thuislozen om tal van

redenen kunnen meestal geen woning vinden door de woningnood en/of de regelgeving. Voor de maatschappelijke opvang komen zij door hun - aangenomen- zelfredzaamheid meestal niet in aanmerking. Zij zijn vaak niet in beeld bij de gemeente of bij andere officiële instanties. Naar deze groep is nog weinig onderzoek gedaan, maar in Eindhoven werd de groep vele malen groter geacht dan de groep in de maatschappelijke opvang. Hoe langer de dakloosheid voortduurt, hoe groter de problematiek meestal wordt. (Zie Movisie van 3-8-23)

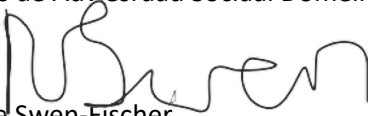
- Op pagina 21 wordt gesproken over uithuiszettingen. Aanbevolen wordt om te zoeken naar alternatieven. Deze aanbeveling hadden wij graag meer geconcretiseerd gezien. De adviesraad van Lochem hoopt op minimalisering van deze uithuiszettingen, aangezien zij zelden een oplossing inhouden. Uithuiszetting kan aanvaardbaar zijn als de overlast voor de omgeving zo groot is dat de omgeving gevaar gaat lopen, maar er moet dan wel een alternatief geboden worden.
Door een breed preventief beleid kunnen vele situaties van (dreigende) dakloosheid voorkomen worden.

Tot slot

- Deze visie bevat veel goede punten, maar het ontbreekt veelal aan een beschrijving hoe de voortgang van de actiepunten gemeten wordt. Om bij te kunnen sturen is het nodig dat er tussentijds geëvalueerd wordt en dat daarvoor voldoende meetpunten aangedragen worden. Naast de resultaten van de dienstverlening en de kwaliteit daarvan denken wij hierbij ook aan het meten van de klanttevredenheid en de mate van stagnatie in de keten en de oorzaken daarvan.
Ook de samenwerking tussen de gemeenten, met de cliënten en met de zorginstellingen dient daarbij, bij voorkeur ook tussentijds, aan bod te komen.
- Als het lukt om de behoefte aan plaatsen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen te verminderen, dan dient wel een aanzienlijk deel van de uitgespaarde gelden ingezet worden in de begeleiding van de ex-clieënten en in allerlei maatregelen die opname of een terugval naar opname helpen te voorkomen.
- Dit advies richt zich voornamelijk op de regio. Wij begrijpen dat er per gemeente nog een concreet actieplan kan komen. De ASDL is daar voor Lochem vanuit gegaan en is uiteraard bereid om ook over het Lochemse uitwerkingsplan te adviseren.

Met hartelijke groet,

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Lochem

Nicoline Swen-Fischer,
Voorzitter